

УДК 327.58(477.7)

М 33

Матвієнко Л. В.

кандидат історичних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,
Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету
кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв),
matvienko_luymila@meta.ua

Панченко Г. О.

кандидат наук з державного управління, головний спеціаліст відділу
координації наукових досліджень та інформаційно-аналітичної роботи,
Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії
державного управління при Президентові України (Україна, Одеса),
ali_yeva@mail.ru

ПОЛІЕТНІЧНІСТЬ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ЧИННИК ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

У статті проаналізовано процес формування етнічного складу населення Півдня України, розглянуто історичну ретроспективу становлення етнічної картини південного регіону, окреслено механізми регулювання проблем багатонаціональності державою.

Ключові слова: *етнічний склад населення, етнічні групи, національні меншини, поліетнічність, національне будівництво, гуманітарна політика держави.*

Постановка проблеми. Поліетнічність як суспільне явище є важливим чинником у процесі формування будь-якої території, регіону, країни. Саме цей факт і спричинює активний управлінський вплив держави, відображаючись у певних культурних або політико-правових формах. За своєю етнонаціональною структурою Україна є багатонаціональною або поліетнічною державою, базовою ознакою якої є спільність проживання на її території двох і більше етносів або етнічних груп.

Південь України також відзначається поліетнічністю, що є співіснуванням осіб різного етнічного походження, носіїв різних етнокультурних традицій, етнічного менталітету [4, с. 20].

Строкатість етнічного складу Півдня України обумовлена історично. Вона утворилася протягом століть внаслідок складних етнічних процесів, на які в певній мірі впливала як політика України, так і політика інших держав та їх урядів. Історичний аспект цього процесу дуже важливий, адже саме він сприяє визначенню позитивних тенденцій розвитку регіону у подальшому, виокремлення негативних факторів, які можна уникнути сьогодні [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Різні питання етнічності досліджували загальновизнаними наукові авторитети: Ю. Бромлей, Е. Гелнер, Е. Гіденс, Г. Кон, Ф. Майнеке, Е. Ренан, Е. Д. Сміт, В. Тішков, та ін. В Україні плідно розробляють проблематику поліетнічності такі знані науковці, як В. Євтух, О. Майборода, Л. Нагорна, П. Надолішній, В. Скуратівський, В. Трощинський, Л. Шкляр, М. Шульга та ін.

Водночас потребує відповідних досліджень низка окремих важливих складових цієї проблеми, а саме – регіональний аспект впливу поліетнічності на історичний розвиток певної території в межах країни, що в сукупності визначають її зміст та наукову цілісність.

Відтак *мета* запропонованої статті полягає в науковому дослідженні саме історичного контексту процесу формування Півдня України через призму поліетнічності як прогресивного чинника розвитку всіх сфер зазначеного регіону.

Виклад основного матеріалу. Чисельність, соціальна структура та економічне становище українського населення півдня України і в ХХ ст. значною мірою визначались результатами заселення та господарського освоєння цих земель. Більшість українців потрапила сюди внаслідок масової колонізації цих територій в XVIII – першій половині XIX ст. Саме тоді українські селяни з перенаселених та малоземельних губерній Поділля, Подніпров'я та Слобожанщини, прагнучий вільних земель, великими масами

рушили на південь та південний схід, заселяли територію Причорномор'я, Приазов'я, Криму, де незабаром виникли сотні українських сіл.

Переважна більшість (90,4%) українського населення проживала великими суцільними масивами в сільській місцевості, займаючись землеробством. Це визначило характер розселення на півдні України всіх національних меншостей. За таких умов етнічні групи, більшість населення яких також була сільською, утворювали в цій суцільній масі невеликі національні анклавів (як, наприклад, німці, греки, болгар), або розселялись серед автентичного українського населення (білоруси, поляки).

Навпаки, в містах півдня українське населення поступалось за чисельністю не лише російському, але подекуди й єврейському. Це також зумовлювалось як географічним станом регіону: та особливостями його заселення, так і специфікою розвитку міст: спочатку як адміністративних, згодом – торгових та промислових центрів.

Протекціоністська політика уряду Російської імперії сприяла активному переселенню на Південь України, в тому числі – на територію Миколаївщини – болгар, молдаван, сербів, німців, греків, євреїв, вірмен, поляків та інших народів. Цей потік регулювався розгалуженою системою державних пільг та заборон. Державою заохочувалося створення переселенцями компактних поселень-колоній, керівництво якими здійснювалося спеціально створеними урядом установами на особливих засадах. Колоністам надавалися значні пільги: тимчасове звільнення від сплачування податків (на 10 років), отримання до 65 десятин землі на родину, користування правом самоврядування та вільного віросповідання [11].

Після входження сучасної Миколаївщини до складу Російської імперії постала нагальна потреба у швидкій колонізації краю лояльно налаштованим населенням. Наприкінці XVIII – першій половині XIX ст. сюди організовано переселялися державні та поміщицькі селяни, а також стихійно селяни-втікачі – вихідці з різних губерній. Переважну кількість населення складали українці та росіяни. Причому питома вага українців неухильно зростала і поступово стала переважаючою серед всіх інших етнічних груп краю [10].

За новітніми статистичними даними на території Миколаївщини проживають представники близько 100 національностей. Серед них питома вага корінного етносу, українців складає 75%. Найбільш чисельними представниками іноетнічного населення є росіяни (19,4%), молдовани (1,3%), білоруси (1,1%), євреї (0,9%), болгари (0,6%), поляки (0,1%), німці (0,1%), вірмени (0,1%), татари (0,1%), цигани (0,1%), гагаузи (0,07%), турки-месхетинці (0,04%), чехи (0,04%) [5].

У кінці XVIII ст. та першій половині XIX ст. відбулося масове переселення росіян на територію сучасної Миколаївщини, що привело до заснування 13 населених пунктів: Мар'ївка Баштанського району, Сергіївка Братського району, Розанівка Новобузького району, Володимирівка, Троїцько-Сафонове Казанківського району, Новопетрівка Снігурівського району і т. д. Звичайно, вважати російське населення півдня України національною меншістю можна було лише умовно. Адже російська мова та культура як культура панівної в Російській імперії нації, протягом довгого часу значно впливала на значну частину населення Півдня України, особливо в болгарських, молдавських селах Причорномор'я й Приазов'я. В умовах національного гніту це призводило до їх русифікації, а стосовно деяких малочисельних народів півдня, близьких за мовою та культурою до російського (білорусів, сербів, поляків), – навіть до асиміляції.

Німецькі села півдня України до 1914 р. були заможнішими за будь-які інші. Відсоток заможних селян серед німецьких колоністів перевищував 80%. Перша світова і громадянська війни підірвали економічну міць німецьких колоній. Ставлення уряду до них змінилось на протилежне. З початком Першої світової війни колоністи були позбавлені звичних уже податкових і кредитних пільг, частини общинних земель, а пізніше – й права голосу на виборах до Установчих зборів.

У першій половині XIX ст. на Миколаївщині засновані німецькі колонії Раштадт (нині – Поріччя), Рорбах (Новосвітлівка), Катериенталь (Катеринівка), Ландау (Широколанівка), Ватерлоо (Ставки) та інші. Вони входили до німецького Тилігуло-Березанського колоніального округу. Завдяки

працелюбності й дисциплінованості за відносно короткий час колоністи досягли значних успіхів у хліборобстві, тваринництві та інших галузях сільського господарства, а також у розвитку сільських ремесел й торгівлі. У німецьких колоніях діяло самоуправління.

Помітне місце в колонізації краю посідали греки. Після тривалої перерви, пов'язаної з припиненням життя в Ольвії, уродженці Еллади з'явилися на півдні України в 1778 р., переселившись з Криму в Приазов'я.

Грецьким емігрантам в Російській імперії надавалися всілякі пільги, виділялися земельні наділи та видавалася грошова допомога. Крім торгівлі, традиційною сферою діяльності греків було мореплавство. На Чорноморському флоті служило багато морських офіцерів грецької національності. Чимало грецьких прізвищ зустрічаємо і серед інших верств населення Півдня України – поміщиків, службовців, духовенства, вчителів, будівельників.

Складною й суперечливою була історична доля єврейського населення півдня України. За указом Катерини II від 23 грудня 1791 р. їм надано право громадянства в Катеринославському намісництві та Таврійській області, дозволялося проживати в містах, займатися ремісництвом та торгівлею. Невдовзі євреї, вихідці із західних областей імперії, за чисельністю посіли друге місце після росіян. Значною була питома вага євреїв в торгівлі та поставках флоту – однієї з найбільш прибуткових на той час галузей діяльності.

Значна кількість євреїв, близько 2,5 млн. чоловік, опинилася в Росії після розділів Польщі. З них понад 1,5 млн. чоловік – на території України. Уряд Російської імперії встановивши так звану «лінію осілості» й заборонивши єврейському населенню володіти землею та іншими засобами виробництва, надовго визначив тим самим його соціальну структуру.

Так сформувалися досить багаточисельні єврейські общини в містах – торговельних центрах та морських портах півдня України – Одесі, Миколаєві, Херсоні, Катеринославі, Судаку, Керчі та ін. Разом з тим, в другій половині XIX ст. на Миколаївщині, Херсонщині, Єлисаветградщині та Маріупольщині виникло 38 єврейських землеробських колоній з населенням понад 42 тис. чоловік [12].

Молдавани на півдні України проживали майже виключно в Одеській губернії, вузькою смугою вздовж лівого берега Дністра. Майже все молдавське населення півдня України займалося сільським господарством; переважно високоінтенсивними його галузями: виноградарством, тютюном, шовківництвом та ін.

Молдавани, які населяли південно-західну окраїну колишньої Російської імперії, як і греки, зазнали сильної русифікації. Близько 80% їх було неписьменними. Мало відрізняючись від навколишнього українського населення за рівнем розвитку господарства, значна частина молдаван намагалась зберегти традиційну замкнутість в побуті.

Одну з чисельних національних груп півдня України становили болгари. їх розселення було зумовлене болгарською колонізацією кінця XVIII – першої половини XIX ст. – в перші десятиріччя XIX ст. вона носила масовий характер. Шукаючи порятунку від турецького гніту та репресій, на південь України переселились десятки тисяч болгар. Для них та гагаузів було виділено великий земельний масив в районі Белграда, надано пільги як іноземним колоністам.

На початку XIX ст. на територію сучасної Миколаївщини з дозволу царського уряду також почали переселятися болгари. Так, у 1802 р. більше 100 родин з Андріанопольського вілайєту поселили поблизу Миколаєва. Їм відвели територію селища Турецька Тернівка, в якому раніше проживали полонені турки. Болгарські колоністи принесли з собою традиційно високу культуру городництва та садівництва. Вони займалися різноманітними ремеслами, особливо ткацтвом, майже все необхідне для існування виробляли самі. Довгий час в селищі зберігалися болгарські народні традиції і обряди. Особливо це проявлялося в сімейній обрядовості.

Численну національну меншість становили також поляки. Польське населення на півдні було розпорошене серед навколишнього українського та своїх, власне польських, населених пунктів не мало [7].

Крім того, на півдні України тривалий час проживав ще низка малочисельних національних меншостей, різних за походженням та історичною долею, але таких, що додали й своїх характерних рис у життя цього

багатонаціонального регіону. Про більшість з них лишилось зовсім мало відомостей, тому навіть приблизно визначити їх чисельність непросто.

Зокрема, кількість білорусів на Україні, незважаючи на територіальну близькість двох народів, була незначною. На півдні більшість з них, понад 13 тис. чоловік – потомки військових поселенців і поміщицьких селян, переведених сюди наприкінці XVIII ст. Вони осіли на Миколаївщині, в Межиріччі Інгульця та Інгулу, займаючись землеробством. Білоруське населення майже не відрізнялось від місцевого українського веденням господарства та побутом.

Певна кількість переселенців із Чехії потрапила й на південь, переважно в Херсонську та Катеринославську губернії. 88% чехів були селянами, тому в Причорномор'ї виросли заможні чеські села, які стали прикладом культурного ведення господарства для їх сусідів. Чеські колоністи багато в чому були схожими з німецькими. Вони також виділялись підвищеними нормами земельних наділів. Але переважало общинне землекористування й набагато менше використовувалась у господарствах наймана праця.

Гагаузи, вихідці з Балкан, в середині XIX ст. оселились на півдні Бессарабії та в Приазов'ї, де їх чисельність не перевищувала тисячі чоловік.

Кримські татари – єдина велика етнічна група півдня України, що мала багатовікову історію життя та національного розвитку на Півдні України. Кримські татари населяли степову та передгірну частини Криму, займаючись конярством, вівчарством, а з початку XIX ст. дедалі більше – землеробством. Чимало татар проживало й в містах, складаючи значну частину їх ремісничо-торгового населення.

Ще декілька малочисельних національних меншин мали чимало спільних рис, зокрема дисперсне розселення, що значно ускладнювало їх облік та ведення серед них культурно-освітньої роботи рідними мовами. Однак, були й суттєві відмінності в заняттях, побуті, професійному та освітньому рівні.

Більшість литовців, як і поляків, потрапила на південь України в першій половині XIX ст. їх було вислано з західних губерній Росії за участь в

революції 1830 р. Проживали литовці головним чином в містах Одеської, Миколаївської, Катеринославської губерній.

Латиське населення в помітних кількостях з'явилося на півдні України після громадянської війни. Це були переважно бійці латиської дивізії, багато з них після її розформування залишились жити й працювати в Катеринославі, Олександрівську, Миколаєві, Одесі, а також в Кривому Розі, Каховці, Мелітополі. Дехто з них, одержавши землю, оселився на Лівобережжі Дніпра, поблизу Каховки, Чаплинки й Херсона. Кількість латиського населення теж швидко змінювалась.

Невелика кількість естонців проживала в Одесі та в Одеській губернії. Найбільшим естонським поселенням в Криму, що існувало з середини XIX ст., було село Джурчі, засноване переселенцями з Ярвамаського повіту.

Вірмени з давніх часів жили невеликими колоніями на півдні України. У роки громадянської війни кількість їх зросла за рахунок біженців, що рятувались від війни й турецького геноциду в Закавказзі. У той час це була досить люмпенізована маса, майже ніхто не володів ні російською, ні українською мовами. Тому адаптація до нових умов життя проходила в них важко і повільно.

Щодо заселення Причорномор'я вихідцями з Північної та Західної Європи – дві невеликі общини іноземних колоністів, що оселились тут наприкінці XVIII ст., надавали йому своєрідності й неповторного колориту.

Особливу групу колоністів складали шведські переселенці з Естляндії, з острова Дато – 880 шведів в 1782 р. оселилися на правому березі Дніпра поблизу Берислава. Перші роки їх перебування на півдні через невлаштованість були тяжкими, тому в 1800 р. шведи, хоч вони й не були закордонними переселенцями, одержали права іноземних колоністів, оскільки район колонізації значно відрізнявся від звичної для них північної природи. Шведські колоністи заснували на півдні України села Альт-Шведендорф і Клоостсдорф, займались сільським господарством, рибальством в Дніпрі.

Неподалік від Акермана в 1822 р. виникла колонія Шабо, заснована франкомовними швейцарцями, вихідцями з кантону Во. Переселення їх тривало

до 1846 р., в 1862 р. в колонії нараховувалось 538 чоловік, а на початку XX ст. – понад 1 тис. чоловік. Добре прийняті місцевим населенням, французи швидко освоїлись на новому місці, вивчили російську мову, сприйняли місцеву культуру. З кінця XIX ст. почалось їх розселення в Акерман, сусідні українські та молдавські села. В 1892 р. група колоністів заснувала на Дніпрі нову колонію Основа, потім Нова Шаба.

Незважаючи на малочисельність, швейцарські колоністи справили свій вплив на економічне та культурне життя півдня України. Основу їх занять становили виноградарство, виноробство, садівництво. Перші десятиліття колоністи жили ізольовано, але з кінця XIX ст. посилюються контакти з місцевим населенням, мішані шлюби з українцями, росіянами, молдаванами. В 1922 р. більшість колоністів вже погано володіла французькою мовою. Колонія проіснувала до 1940 р. Колоністи, що залишились в післявоєнні роки, сильно асимілювали, зберігши лише французькі прізвища.

Після проголошення незалежності України утворилися більш сприятливі умови для забезпечення національно-культурних потреб національних меншин. Основою для цього стали положення Конституції України, закон «Про національні меншини в Україні», інші законодавчі акти [2; 6; 8; 9].

Висновок. Таким чином, історичний контекст процесу формування Півдня України через призму поліетнічності як прогресивного чинника розвитку всіх сфер зазначеного регіону визначає зміст та наукову цілісність активного управлінського впливу держави [3].

Завдання вивчення та забезпечення прав і потреб національних меншин, аналіз етнополітичної ситуації, проблеми біженців, депортованих осіб та мігрантів безпосередньо задекларовано Законом України «Про національні меншини в Україні» [9], що сприяє процесу подальшого формування та зміцнення міжкультурної взаємодії серед багатьох тисяч представників різних етнічних спільнот, зокрема – і на Півдні України.

Завдання реалізуються шляхом:

- формування атмосфери взаєморозуміння і злагоди;

- об'єднання представників всіх національностей, культур та віросповідань для плідного співробітництва, підтримки та розвитку їх самобутньої індивідуальності;
- залучення всіх етноспільнот до активної участі у розбудові Південного регіону;
- координація дій та об'єднання зусиль національних товариств, що направлені на вирішення культурних проблем;
- збереження та розвиток національної культури, мови;
- здійснення соціального та правового захисту етнічних груп;
- протидія проявам нацизму, расизму, екстремізму, шовінізму, тероризму, ксенофобії тощо.

Література

1. **Бойчук, С.** Народи світу в географії та культурі Миколаївської землі / С. Бойчук // Миколаївщина багатонаціональна: з історії етнічних спільнот регіону. – Миколаїв : Атол, 2008. – С. 19–23.
2. Декларація прав національностей України [Електронний ресурс]. Верховна Рада України, від 01.11.1991 року № 1771-XII. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1771-12>. – Назв. з екрану.
3. Етносоціологія. Етнічна динаміка українського суспільства : навч. посіб. / за ред.: В. Б. Євтух, В. П. Трощинський, К. Ю. Галушко [та ін.]. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. – 355 с.
4. Євтух, В. Б. Етнічність: глосарій / В. Б. Євтух. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. – 170 с.
5. Історія рідного краю : Миколаївщина : навчальний посібник / М. М. Шитюк (кер. авт. кол.), О. О. Баковецька, Н. М. Буглай та ін. – Миколаїв : Іліон, 2015. – 628 с.
6. Конституція України. – Х. : ТОВ «Одіссей», 2007. – 48 с.
7. Поляки на Півдні України: історія і сьогодення : у 2-х т. Т. 1-2. – Жешув-Київ-Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. – 112 с.

8. Про Концепцію державної етнонаціональної політики України : [проект Закону України від 02.09.2014 року 1655-VII] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scnm.gov.ua/control/uk/index>. – Назва з екрану.

9. Про національні меншини : [Закон України від від 25.06.1992 року № 2494-XII] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>. – Назва з екрану.

10. **Пронь, Т. М.** Міграційний чинник у формуванні поліетнічного складу населення Миколаївської та Херсонської областей (60-80-ті роки ХХ ст.) [Електронний ресурс] // Наукові праці: Науковий журнал. – 2004. – Вип. 19. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Npchdu/History/2004_19/19-22.pdf. – Назва з екрану.

11. **Шкварець, В. П.** Історія рідного краю. Миколаївщина : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В. П. Шкварець, М. Ф. Мельник. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2004. – 280 с.

12. **Щукин, В. В.** Земляки. Очерки истории еврейской общины города Николаева (конец XVII – начало XX века) / В. В. Щукин, А. Н. Павлюк. – Николаев : Из-во Ирины Гудым, 2009. – С. 42.

References

1. Boichuk S. Narody svitu v heohrafii ta kulturi Mykolaivskoi [Peoples of the World in the Geography and Culture of Mykolaiv Land]. Mykolaivshyna bahatonatsionalna: z istorii etnichnyx spilnot rehionu [Mykolaiv Multinational: From the History of Ethnic Communities of the Region]. Mykolaiv, Atol Publ., 2008, pp. 19-23.

2. Deklaratsiia prav natsionalnostei Ukrainy [Declaration of the rights of nationalities of Ukraine]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1771-12>. (Accessed 22 July 2017).

3. Yevtux V. B., Troshynskyi V. P., Haluscko K. Yu. Etnosotsiologiy. Etnichna dynamika ukrainskoho suspilstva [Ethnosociology. Ethnic Dynamics of Ukrainian Society]. Kyiv, Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova Publ., 2010. 355 p.

4. Yevtux V. B. Etnichist hlosarii [Ethnicity: Glossary]. Kyiv, Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova Publ., 2009. 170 p.

5. Shytyuk M. M. Istoriia ridnoho kraiu: Mykolayivshyna [History of the native land: Mykolaiv oblast]. Mykolaiv, Ilion Publ., 2015. 628 p.
6. Konstytuchiy Ukrainy [The Constitution of Ukraine]. Kharkiv, TOV «Odissei» Publ., 2007. 48 p.
7. Poliaky na Pivdni Ukrainy: istoriia i sohodennia [Poles in the south of Ukraine: history and present]. Zhechuv-Kyiv-Mukolaiv, Vyd-vo MDHU im. Petra Mohyly Publ., 2008. Vol. 1-2. 112 p.
8. Pro konchepchiu derzhavnoi etnosochialnoi polityky Ukrainy [About the Concept of the State Ethnic and National Policy of Ukraine]. Available at: <http://www.scnm.gov.ua/control/uk/index>. (Accessed 22 July 2017).
9. Pro nachonalni menshyny [On national minorities]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>. (Accessed 22 July 2017).
10. Pron T. M. Mihratsiinyi chynnyk u formuvanni polietnichoho skladu naselennia Mykolaivskoi ta Xersonskoi oblasteri (60-80 roki XX st.) [Migration factor in formation of polyethnic composition of population of Mykolaiv and Kherson regions (60-80s of the XX century)]. Naukovi pratsi: Naukovyi zhurnal [Scientific works: Scientific journal]. 2004, issue 19. Available at: http://www.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Npchdu/History/2004_19/19-22.pdf. (Accessed 22 July 2017).
11. Shkvarets V. P., Melnyk M. F. Isnoriia ridnoho kraiu: Mykolayivshyna [History of native land. Mykolayv Oblast]. Mykolaiv, Vyd-vo MDHY im. P. Mohyly Publ., 2004. 208 p.
12. Shukin V. V., Pavliuk A. N. Zemlyaki. Ocherki istorii evryeyskoy obshini goroda Nikolaeva (konets XVII – nachalo XX veka) [The countrymen. Essays on the history of the Jewish community of the city of Nikolaev (late 17th – early 20th century)]. Nikolaev, Iz-vo Iriny Gudymi Publ., 2009. Pp. 42.

Matvienko L. V., Ph.D. of History, Associate Professor of the Department of Social and Humanitarian Sciences, Educational and Research Institute of Humanities of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), matvienko_luydmila@meta.ua

Panchenko H. O., Ph.D. of Sciences from State Administration, Associate Professor of Public Administration and Local Self-government Chair, Leading Specialist of Department Co-Ordination of Researches and Information and Analytical Activity Odessa Regional Institute for Public Administration National Academy for Public Administration under the President of Ukraine (Ukraine, Odesa), ali_yeva@mail.ru

Polyethnics as definitive factor of process of forming population the South's of Ukraine

The process of forming of ethnic membership of the South's of Ukraine has been analyzed. The historical retrospective of becoming of the ethnic situation of becoming of the ethnic situation of the south of Ukraine has been considered. The means of regulation of problems of multinational state have been determined.

Key words: ethnic membership of population, ethnic groups, national building, polyethnics, national building, humanitarian policy of state.

Матвиенко Л. В., кандидат исторических наук, доцент кафедры социально-гуманитарных дисциплин, Учебно-научный гуманитарный институт Национального университета кораблестроения имени адмирала Макарова (Украина, Николаев), matvienko_luydmila@meta.ua

Панченко Г. О., кандидат наук государственного управления, доцент кафедры государственного управления и местного самоуправления, ведущий специалист отдела координации научных исследований и информационно-аналитической работы, Одесский региональный институт государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины (Украина, Одесса), ali_yeva@mail.ru

Полиэтничность как определяющий фактор процесса формирования населения Юга Украины

В статье проанализирован процесс формирования этнического состава Юга Украины, рассмотрена историческая ретроспектива становления этнической картины южного региона, очерчены механизмы регулирования проблем многонациональности государством.

Ключевые слова: этнический состав населения, этнические группы, национальные меньшинства, полиэтничность, национальное строительство, гуманитарная политика государства.